

**Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»**

**Навчально- науковий інститут гуманітарних і соціальних наук
Кафедра історії та політичної теорії**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

В. о. завідувача кафедри

Зенкін М.В.

« 29 » серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Політична філософія»

Галузь знань	5 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	052 Політологія
Рівень вищої освіти.....	перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма	«Політологія»
Статус	вибіркова
Загальний обсяг	8 кредити ЄКТС (240 годин)
Форма підсумкового контролю	диференційований залік
Термін викладання	8-й семестр (15 чверть)
Мова викладання	українська

Викладач: доц. Баштанник О.В.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Політична філософія» для здобувачів освітньо-професійної програми “Політологія” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 052 Політологія / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. історії та політичної теорії. Д.: НТУ «ДП», 2025. 14 с.

Розробники:

Баштанник Оксана Віталіївна, доцент кафедри історії та політичної теорії, доктор наук з державного управління, кандидат політичних наук, доцент.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності 052 Політологія (протокол № 7 від 28.08.2025).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	4
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	7
6.1 Шкали	7
6.2 Засоби та процедури	7
6.3 Критерії	9
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	12
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	12

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі «Політологія» спеціальності С2 Політологія здійснено розподіл програмних результатів навчання (ПРН) за організаційними формами освітнього процесу. Зокрема, до дисципліни В1 «Політична філософія» віднесено такі результати навчання:

ПР09	Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки
ПР10	Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах
ПР11	Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності

Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти цілісного концептуального уявлення про сутність явища політичного як феномену дійсності, що складається із репрезентації політичного як антагоністичного, агоністичного та уявного і символічного. Також, напрацювання вмінь у здобувачів вищої освіти аналізувати світоглядний вимір феномену політичної ідеології в цілому (як прикладного спрямування політичної філософії), окремо ідеологічних доктрин неолібералізму та лібертаріанства, неоконсерватизму та комунітаризму, а також фемінізму, мультикультуралізму, популізму.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	Зміст
ПР09	ДРН1	Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання <i>теоретичних</i> проблем у політичній сфері на основі опанування теорій класичної та сучасної політичної філософії
	ДРН2	Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання <i>практичних</i> проблем у політичній сфері на основі опанування теорій класичної та сучасної політичної філософії
ПР10	ДРН3	Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних <i>історичних та культурних</i> контекстах
	ДРН4	Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних <i>соціальних та ідеологічних</i> контекстах
ПР11	ДРН5	Застосовувати інструментарій <i>нормативної політичної теорії, політичної методології, порівняльної політології</i> у політико-філософському дослідженні
	ДРН6	Застосовувати інструментарій <i>емпіричної політичної теорії, політичної методології, прикладної політології, міжнародних та глобальних студій</i> у політико-філософському дослідженні

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Ф13 Політичні ідеології	Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки; вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах; вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.
Ф17 Політична культура	Мати навички професійної комунікації; вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах; застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності; застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години					
		Денна		Заочна			
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	аудиторні заняття		
Лекційні	160	46	114	8	152		
Практичні	-	-	-	-	-		
лабораторні	-	-	-	-	-		
Семінари	80	30	50	8	72		
РАЗОМ	240	76	164	16	224		

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	160
ДРН1 ДРН3 ДРН5	Тема 1. Політична філософія. Нормативна теорія політики План проведення лекційного заняття: 1. Політична філософія як сфера наукових досліджень 2. Політична феноменологія як сфера наукових досліджень 3. Політична онтологія як сфера наукових досліджень 4. Нормативна теорія політики як сфера наукових досліджень	15
ДРН1 ДРН3 ДРН5	Тема 2. Політичне як антагоністичне. Конфлікт та консенсус у політиці План проведення лекційного заняття: 1. Сутність конфлікту у політиці 2. Політична конфліктологія як напрям досліджень 3. Можливість консенсусу у політиці	15

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	4. Прояви консенсуалізму у політиці	
ДРН1 ДРН3 ДРН5	Тема 3. Політичне як символічне. Символізація політичної реальності План проведення лекційного заняття: 1. Політична символіка: сутність, види, функції 2. Символічна політика як політична практика і напрям досліджень 3. Символ у конструюванні політичної реальності 4. Філософія символічних форм (за Е. Кассіером та ін.)	15
ДРН1 ДРН3 ДРН5	Тема 4. Політичне як агоністичне. Сучасний лібералізм і демократія План проведення лекційного заняття: 1. Класичні теорії демократії у політичній філософії 2. Сучасні теорії демократії у політичній науці 3. Неліберальні підходи до концептуалізації демократії 4. Демократії “з прикметниками” як результат демократизації	15
ДРН2 ДРН4 ДРН6	Тема 5. Політична ідеологія як феномен політичної філософії План проведення лекційного заняття: 1. Витоки формування та осмислення поняття політичної ідеології. 2. Класичні та некласичні, постмодерні політичні ідеології 3. Сутність понять ідеологічного спектру, політичних координат 4. Різновиди репрезентації ідеологічного партійно-політичного спектру (лінійний, діаграма Нолана та ін.).	15
ДРН2 ДРН4 ДРН6	Тема 6. Популізм як політична ідеологія План проведення лекційного заняття: 1. Основоположні представники формування популізму як політичної ідеології. 2. Значущі праці становлення популізму як політичної ідеології. 3. Ключові напрями розвитку популізму як політичної ідеології. 4. Вплив популізму як політичної ідеології на сучасні дослідження суспільних наук.	15
ДРН2 ДРН4 ДРН6	Тема 7. Політична ідеологія неолібералізму План проведення лекційного заняття: 1. Основоположні представники формування політичної ідеології неолібералізму. 2. Значущі праці становлення політичної ідеології неолібералізму. 3. Ключові напрями розвитку політичної ідеології неолібералізму. 4. Вплив політичної ідеології неолібералізму на сучасні дослідження суспільних наук.	10
ДРН2 ДРН4 ДРН6	Тема 8. Політична ідеологія неоконсерватизму План проведення лекційного заняття: 1. Основоположні представники формування політичної ідеології неоконсерватизму. 2. Значущі праці становлення політичної ідеології неоконсерватизму.	10

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	3. Ключові напрями розвитку політичної ідеології неоконсерватизму. 4. Вплив політичної ідеології неоконсерватизму на сучасні дослідження суспільних наук.	
ДРН2 ДРН4 ДРН6	Тема 9. Політична ідеологія лібертаріанства План проведення лекційного заняття: 1. Основоположні представники формування політичної ідеології лібертаріанства. 2. Значущі праці становлення політичної ідеології лібертаріанства. 3. Ключові напрями розвитку політичної ідеології лібертаріанства. 4. Вплив політичної ідеології лібертаріанства на сучасні дослідження суспільних наук.	10
ДРН2 ДРН4 ДРН6	Тема 10. Політична ідеологія комунітаризму План проведення лекційного заняття: 1. Основоположні представники формування політичної ідеології комунітаризму. 2. Значущі праці становлення політичної ідеології комунітаризму. 3. Ключові напрями розвитку політичної ідеології комунітаризму. 4. Вплив політичної ідеології комунітаризму на сучасні дослідження суспільних наук.	10
ДРН2 ДРН4 ДРН6	Тема 11. Політична ідеологія фемінізму План проведення лекційного заняття: 1. Основоположні представники формування політичної ідеології фемінізму. 2. Значущі праці становлення політичної ідеології фемінізму. 3. Ключові напрями розвитку політичної ідеології фемінізму. 4. Вплив політичної ідеології фемінізму на сучасні дослідження суспільних наук.	15
ДРН2 ДРН4 ДРН6	Тема 12. Політична ідеологія мультикультуралізму План проведення лекційного заняття: 1. Основоположні представники формування політичної ідеології мультикультуралізму. 2. Значущі праці становлення політичної ідеології мультикультуралізму. 3. Ключові напрями розвитку політичної ідеології мультикультуралізму. 4. Вплив політичної ідеології мультикультуралізму на сучасні дослідження суспільних наук.	15
	СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ	80
ДРН1 ДРН3 ДРН5	Тема 1. Політична філософія. Нормативна теорія політики План дискусії семінарського заняття: 1. Політична філософія як сфера наукових досліджень 2. Політична феноменологія як сфера наукових досліджень 3. Політична онтологія як сфера наукових досліджень 4. Нормативна теорія політики як сфера наукових досліджень	7

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	Теми аналітичних оглядів: 1. К. Шмітт – розуміння суті поняття політичного 2. Л. Штраус – у чому сенс політичної філософії 3. І. Берлін – політична теорія та її роль у суспільстві 4. М. Вебер – політика як покликання і професія Тематика конспектування для самостійної роботи: 1. Узагальніть сучасні особливості розуміння сутності політики. 2. Виокреміть актуальні об'єкти аналізу для політичної філософії. 3. Охарактеризуйте сучасні напрями розвитку політичної теорії. 4. Опишіть світоглядні орієнтири сучасної професійної політики.	
ДРН1 ДРН3 ДРН5	Тема 2. Політичне як антагоністичне. Конфлікт та консенсус у політиці План проведення лекційного заняття: 1. Сутність конфлікту у політиці 2. Політична конфліктологія як напрям досліджень 3. Можливість консенсусу у політиці 4. Прояви консенсуалізму у політиці Теми аналітичних оглядів: 1. К. Шмітт – розрізнення друга-ворога у політиці 2. Ж. Дерріда – політика дружби (подолання антагонізмів) 3. К. Шмітт – деполітизація та нейтралізація суперечностей 4. Аристотель – про дружбу як суспільне благо Тематика конспектування для самостійної роботи: 1. Виокреміть базові передумови конструювання образу ворога. 2. Охарактеризуйте підгрунтя формування політичних альянсів. 3. Обґрунтуйте можливості нейтрального політичного курсу. 4. Виявіть підстави формування дружніх відносин у політиці.	7
ДРН1 ДРН3 ДРН5	Тема 3. Політичне як символічне. Символізація політичної реальності План дискусії семінарського заняття: 1. Політична символіка: сутність, види, функції 2. Символічна політика як політична практика і напрям досліджень 3. Символ у конструюванні політичної реальності 4. Філософія символічних форм (за Е. Кассілером та ін.) Теми аналітичних оглядів: 1. Дж. Серль – структура соціальної реальності 2. Ч. Тейлор – феномен соціального уявлювання 3. П. Рікер – герменевтична інтерпретація соціальних символів 4. К. Касторіадіс – уявлюване встановлення суспільства Тематика конспектування для самостійної роботи: 1. Опишіть структурні елементи соціальної реальності. 2. Конкретизуйте сутність феномену соціального уявлювання. 3. Проаналізуйте методологію інтерпретації соціальних символів. 4. Символічні аспекти конструювання соціальної реальності.	7
ДРН1 ДРН3	Тема 4. Політичне як агоністичне. Сучасний лібералізм і демократія	7

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
ДРН5	План дискусії семінарського заняття: 1. Класичні теорії демократії у політичній філософії 2. Сучасні теорії демократії у політичній науці 3. Неліберальні підходи до концептуалізації демократії 4. Демократії “з прикметниками” як результат демократизації Теми аналітичних оглядів: 1. Й. Гейзінга – гра в культурі суспільства 2. Дж. Грей – агоністичний лібералізм і критика класичного 3. Ш. Муфф – агоністична демократія і радикальний плюралізм 4. А. Макінтайр – про основи взаємодії у політиці Тематика конспектування для самостійної роботи: 1. Дослідіть практики протополітичної взаємодії в соціумі. 2. Сучасні підходи у політичній філософії лібералізму. 3. Сучасні концепції демократичної політичної практики. 4. Виявіть закономірності формування політичної співпраці.	
ДРН2 ДРН4 ДРН6	Тема 5. Політична ідеологія як феномен політичної філософії План дискусії семінарського заняття: 1. Витоки формування та осмислення поняття політичної ідеології. 2. Класичні та некласичні, постмодерні політичні ідеології 3. Сутність понять ідеологічного спектру, політичних координат 4. Різновиди репрезентації ідеологічного партійно-політичного спектру (лінійний, діаграма Нолана та ін.). Теми аналітичних оглядів: 1. К. Мангейм – ідеологія та утопія 2. Д. Белл – концепція кінця ідеології. 3. Р. Лейн, Ф. Конверс – плюралістична концепція політичної ідеології. 4. У. Матц – ідеології як детермінанта політики Тематика конспектування для самостійної роботи: 1. Опишіть історичні приклади ідеологічного спрямування країн світу. 2. Наведіть приклади ідеологічного різноманіття сучасних країн світу. 3. Проаналізуйте ідеологічну спрямованість країн Європи (ЄС). 4. З’ясуйте особливості ідеологічної ідентифікації сучасної України.	7
ДРН2 ДРН4 ДРН6	Тема 6. Популізм як політична ідеологія План дискусії семінарського заняття: 1. Основоположні представники формування популізму як політичної ідеології. 2. Значущі праці становлення популізму як політичної ідеології. 3. Ключові напрями розвитку популізму як політичної ідеології. 4. Вплив популізму як політичної ідеології на сучасні дослідження суспільних наук. Теми аналітичних оглядів: 1. Політичні доктрини Х. Перона, Ж. Варгаса та ін. (на вибір) 2. М. Канован – класифікація напрямів популізму 3. Дж. Мейс – аргументи на користь популізму	7

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	4. Політичні доктрини М. Сальвіні, М. Ле Пен та ін. (на вибір) Тематика конспектування для самостійної роботи: 1. Назвіть політичних діячів - прихильників ідеології популізму. 2. Наведіть приклади практичної реалізації популізму в країнах світу. 3. Проаналізуйте можливості практичної реалізації популізму в Європі. 4. З'ясуйте особливості практичної реалізації популізму в Україні.	
ДРН2 ДРН4 ДРН6	Тема 7. Політична ідеологія неолібералізму План дискусії семінарського заняття: 1. Основоположні представники формування політичної ідеології неолібералізму. 2. Значущі праці становлення політичної ідеології неолібералізму. 3. Ключові напрями розвитку політичної ідеології неолібералізму. 4. Вплив політичної ідеології неолібералізму на сучасні дослідження суспільних наук. Теми аналітичних оглядів: 1. Політична ідеологія нового лібералізму: загальна характеристика 2. Дж. Ролз – теорія справедливості (політичні аспекти) 3. І. Берлін – філософія свободи (політичні аспекти) 4. К. Поппер – теорія відкритого суспільства (політичні аспекти) Тематика конспектування для самостійної роботи: 1. Назвіть політичних діячів - прихильників ідеології неолібералізму. 2. Наведіть приклади практичної реалізації неолібералізму в країнах світу. 3. Проаналізуйте можливості практичної реалізації неолібералізму в Європі. 4. З'ясуйте особливості практичної реалізації неолібералізму в Україні.	6
ДРН2 ДРН4 ДРН6	Тема 8. Політична ідеологія неоконсерватизму План дискусії семінарського заняття: 1. Основоположні представники формування політичної ідеології неоконсерватизму. 2. Значущі праці становлення політичної ідеології неоконсерватизму. 3. Ключові напрями розвитку політичної ідеології неоконсерватизму. 4. Вплив політичної ідеології неоконсерватизму на сучасні дослідження суспільних наук. Теми аналітичних оглядів: 1. Політична ідеологія нового консерватизму: загальна характеристика 2. К. Шмітт – поняття суверенітету і надзвичайний стан 3. Л. Штраус – класична політична філософія і природне право	6

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	4. М. Оукшот – консервативний світогляд і критика раціоналізму Тематика конспектування для самостійної роботи: 1. Назвіть політичних діячів - прихильників ідеології неоконсерватизму. 2. Наведіть приклади практичної реалізації неоконсерватизму в країнах світу. 3. Проаналізуйте можливості практичної реалізації неоконсерватизму в Європі. 4. З'ясуйте особливості практичної реалізації неоконсерватизму в Україні.	
ДРН2 ДРН4 ДРН6	Тема 9. Політична ідеологія лібертаріанства План дискусії семінарського заняття: 1. Основоположні представники формування політичної ідеології лібертаріанства. 2. Значущі праці становлення політичної ідеології лібертаріанства. 3. Ключові напрями розвитку політичної ідеології лібертаріанства. 4. Вплив політичної ідеології лібертаріанства на сучасні дослідження суспільних наук. Теми аналітичних оглядів: 1. Ф. Гаск – індивідуалізм та економічний порядок 2. Р. Нозік – право власності та справедливість 3. М. Ротбард – вільноринкове лібертаріанство і анархокапіталізм 4. М. Фрідмен – утилітарне лібертаріанство і монетаризм Тематика конспектування для самостійної роботи: 1. Назвіть політичних діячів - прихильників ідеології лібертаріанства. 2. Наведіть приклади практичної реалізації лібертаріанства в країнах світу. 3. Проаналізуйте можливості практичної реалізації лібертаріанства в Європі. 4. З'ясуйте особливості практичної реалізації лібертаріанства в Україні.	6
ДРН2 ДРН4 ДРН6	Тема 10. Політична ідеологія комунітаризму План дискусії семінарського заняття: 1. Основоположні представники формування політичної ідеології комунітаризму. 2. Значущі праці становлення політичної ідеології комунітаризму. 3. Ключові напрями розвитку політичної ідеології комунітаризму. 4. Вплив політичної ідеології комунітаризму на сучасні дослідження суспільних наук. Теми аналітичних оглядів: 1. Ч. Тейлор – індивідуальна та спільнотна модерні ідентичності 2. А. Макінтайр – роль чеснот у сучасному політичному світі 3. М. Сендел – критика деонтологічного лібералізму	6

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	4. М. Уолцер – соціальна критика ліберальної універсалізації Тематика конспектування для самостійної роботи: 1. Назвіть політичних діячів - прихильників ідеології комунітаризму. 2. Наведіть приклади практичної реалізації комунітаризму в країнах світу. 3. Проаналізуйте можливості практичної реалізації комунітаризму в Європі. 4. З'ясуйте особливості практичної реалізації комунітаризму в Україні.	
ДРН2 ДРН4 ДРН6	Тема 11. Політична ідеологія фемінізму План дискусії семінарського заняття: 1. Основоположні представники формування політичної ідеології фемінізму. 2. Значущі праці становлення політичної ідеології фемінізму. 3. Ключові напрями розвитку політичної ідеології фемінізму. 4. Вплив політичної ідеології фемінізму на сучасні дослідження суспільних наук. Теми аналітичних оглядів: 1. Дж. Батлер – гендерний клопіт (політичні аспекти) 2. С. де Бвуар – друга стаття (політичні аспекти) 3. С. Окін – проблема статі (політичні аспекти) 4. В. Соланас – радикальний фемінізм (політичні аспекти) Тематика конспектування для самостійної роботи: 1. Назвіть політичних діячів - прихильників ідеології фемінізму. 2. Наведіть приклади практичної реалізації фемінізму в країнах світу. 3. Проаналізуйте можливості практичної реалізації фемінізму в Європі. 4. З'ясуйте особливості практичної реалізації фемінізму в Україні.	7
ДРН2 ДРН4 ДРН6	Тема 12. Політична ідеологія мультикультуралізму План дискусії семінарського заняття: 1. Основоположні представники формування політичної ідеології мультикультуралізму. 2. Значущі праці становлення політичної ідеології мультикультуралізму. 3. Ключові напрями розвитку політичної ідеології мультикультуралізму. 4. Вплив політичної ідеології мультикультуралізму на сучасні дослідження суспільних наук. Теми аналітичних оглядів: 1. Ч. Тейлор – політика визнання (теорія мультикультуралізму) 2. Б. Парекх – діалог культур (політичні аспекти) 3. Ч. Кукатас – ліберальний архіпелаг (теорія мультикультуралізму) 4. В. Кімліка – громадянство пори мультикультуралізму Тематика конспектування для самостійної роботи: 1. Назвіть політичних діячів - прихильників ідеології	7

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	мультикультуралізму. 2. Наведіть приклади практичної реалізації мультикультуралізму в країнах світу. 3. Проаналізуйте можливості практичної реалізації мультикультуралізму в Європі.	
РАЗОМ		240

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь/навичок, комунікації, автономії та відповідальності студента за вимогами НРК до 7-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом

конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	Процедури
Лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР) за питаннями тем лекцій	визначення середньозваженого результату поточних контролів; виконання ККР під час заліку за бажанням студента
семінарські	індивідуальне завдання	виконання конспектування для доповіді під час самостійної роботи		
	або індивідуальне завдання	виконання аналітичного огляду під час самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Семінарські заняття оцінюються якістю виконання індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим опису кваліфікаційного рівня за НРК, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час заліку має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і семінарських занять в якості критерія використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для магістерського рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 7-го кваліфікаційного рівня за НРК

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
Знання		
♦ спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: – спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень; – критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей	95-100
	Відповідь містить не грубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
Уміння/навички		
♦ спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур; ♦ здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах; ♦ здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності	Відповідь характеризує уміння:	95-100
	– виявляти проблеми; – формулювати гіпотези; – розв'язувати проблеми; – оновлювати знання; – інтегрувати знання; – провадити інноваційну діяльність; – провадити наукову діяльність	
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з не грубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	Рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
♦ зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	Зрозумілість відповіді (доповіді). <i>Мова:</i> правильна; чиста; ясна; точна; логічна; виразна; лаконічна. <i>Комунікаційна стратегія:</i>	95-100
	– послідовний і несуперечливий розвиток думки; – наявність логічних власних суджень; – доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; – правильна структура відповіді (доповіді); – правильність відповідей на запитання; – доречна техніка відповідей на запитання; – здатність робити висновки та формулювати пропозиції; – використання іноземних мов у професійній діяльності	
	Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна	90-94

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	комунікаційна стратегія з незначними хибами	
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
Відповідальність і автономія		
♦ управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів; ♦ відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів; ♦ здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії	Відмінне володіння компетенціями: – використання принципів та методів організації діяльності команди; – ефективний розподіл повноважень в структурі команди; – підтримка врівноважених стосунків з членами команди (відповідальність за взаємовідносини); – стресовитривалість; – саморегуляція; – трудова активність в екстремальних ситуаціях; – високий рівень особистого ставлення до справи; – володіння всіма видами навчальної діяльності; – належний рівень фундаментальних знань; – належний рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок	95-100
	Упевнене володіння компетенціями відповідальності і автономії з незначними хибами	90-94
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано дві вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано три вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано чотири вимоги)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано п'ять вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано шість вимог)	65-69
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано сім вимог)	60-64

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	автономії (рівень фрагментарний)	
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Технічні засоби навчання.

Дистанційна платформа Moodle.

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Бірюк М. І. Ідея "соціальної рівності" та її тлумачення в основних ідеологічних парадигмах західної філософії політики [Електронний ресурс] / М. І. Бірюк // Освітній дискурс. 2023. Вип. 46. С. 40-50. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eddcsp_2023_46_6

2. Кравець М. С. Філософія трансформаційних процесів інформаційного формату структури масової політичної культури [Електронний ресурс] / М. С. Кравець // Вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". Політологія. Соціологія. Право. 2021. № 2. С. 58-61. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKPI_soc_2021_2_11

3. Кокарча Ю. Демократія у викликах євроінтеграції: аналіз політичних та філософських аспектів [Електронний ресурс] / Ю. Кокарча // Вісник Львівського університету. Філософсько-політологічні студії. 2024. Вип. 52. С. 371-377. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlu_fps_2024_52_48

4. Подковенко Т. О. Юридичний позитивізм як гарантія забезпечення прав людини: філософсько-правовий та історико-політичний виміри [Електронний ресурс] / Т. О. Подковенко, А. Р. Романів // Актуальні проблеми правознавства. 2023. Вип. 2. С. 21-26. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprpr_2023_2_5

5. Гужва А. А. Філософські виміри культурної політики [Електронний ресурс] / А. А. Гужва // Філософія освіти. 2023. № 29(2). С. 92-104. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/PhilEdu_2023_29\(2\)_8](http://nbuv.gov.ua/UJRN/PhilEdu_2023_29(2)_8)

6. Клімова Г. П. Політична ідеологія: соціально-філософська концептуалізація [Електронний ресурс] / Г. П. Клімова // Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія : Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2022. № 2. С. 166-181. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnyua_2022_2_14

7. Павлюченко А. М. Постанархізм як філософія радикальної політики [Електронний ресурс] / А. М. Павлюченко // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Філософія. Філософські перипетії. 2020. Вип. 63. С. 34-43. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhIFLO_2020_63_6

8. Ситніченко Л. А. Про право свободи у новітній політичній філософії [Електронний ресурс] / Л. А. Ситніченко // Мультиверсум. Філософський альманах. 2020. Вип. 1(1). С. 3-17. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Multi_2020_1\(1\)_3](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Multi_2020_1(1)_3)
9. Радіонова Л. О. Толерантність як філософсько-політична категорія [Електронний ресурс] / Л. О. Радіонова // Актуальні проблеми філософії та соціології. 2021. Вип. 30. С. 55-59. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprfc_2021_30_11
10. Висоцька О. Є. Комунікативна політика держави в історико-філософському вимірі [Електронний ресурс] / О. Є. Висоцька // Politology bulletin. 2020. Iss. 85. С. 210-225. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pv_2020_85_17
11. Баштанник О.В. Трансформація теорії нормативного інституціоналізму в контексті реалізації досліджень функціонування політичної системи суспільства. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2025. № 53. С. 174-179. <https://doi.org/10.32782/apfs.v053.2025.29>
12. Баштанник О.В. Концепт агоністичної демократії: теоретико-філософські засади та прикладні аспекти участі індивідів у політичних процесах. Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії. 2025. Випуск 59, с. 235-242. <https://doi.org/10.30970/PPS.2025.59.27>
13. Bashtannyk O. The effect of individual identity on social-political processes at the point of view of the new institutionalism political theory. Науковий журнал «Регіональні студії». 2022. № 30. С. 40–44. <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2022.30.6>
14. Баштанник О. В., Горкава В. В. Феміністичний аналіз особливостей функціонування політичних інститутів: дослідження ролі жінок у політиці та в інституціях влади. Політологічний вісник. 2024. Вип. 92. С. 362-370. <https://doi.org/10.17721/2415-881x.2024.92.362-370>
15. Баштанник О. В. Historical institutionalism of political science as a theory of studying the functioning of political systems. Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії. 2025. Випуск 58, с. 235-241. <https://doi.org/10.30970/PPS.2025.58.29>

Навчальне видання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Політична філософія» для бакалаврів освітньо-професійної програми
«Політологія» спеціальності С2 Політологія

Розробник:
Баштанник Оксана Віталіївна

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19